

zachovat všechny podstatné detaily a jsou „zabarveny“ subjektivním názorem pozorovatele.

- Videozáznam vyučování umožňuje vyhledávat epizody z vyučování cíleně a podle různých aspektů (formy komunikace, výroky učitele, zacházení s pojmy atd.).
- Pro analýzu epizod z vyučování je vhodné v daných dokumentech označit ta místa, která se zdají být z hlediska zvolených hlavních bodů analýzy zajímavá.
- Jako doplněk k videu zdokumentujte vyučování také písemnou přípravou, přepisy, reflexními poznámkami. Analýza těchto pracovních dokumentů by se měla propojit se všemi souvislostmi.

### 2.3 Jak se cítí učitel v procesu analýzy?

Téměř protikladné role, které spolupracující učitelé zastávají během analýzy vyučování, kladou dle dosavadních zkušeností vysoké nároky. Učitelé, jejichž vyučování je reflektováno, se jednou ocitají v roli aktivního, jednajícího vyučujícího, podruhé v roli rezervovaného, reflektujícího pozorovatele. Toto střídání zúčastněnosti a odstupu, vnímané jako problematické, musí být v reflexních rozhovorech respektováno. Do procesu přemýšlení o vyučování se může vkrást i nejistota a pochybování o sobě samotném. („Musí to být moje vina, že to ty děti dělají takhle, že tam dávám jiné podněty.“) V procesu analýzy by se proto mělo dbát na to, aby se nediskutovalo jen o odborných a odborně didaktických aspektech, ale také o individuálním přístupu a vnímání vyučujícího, o jeho pocitech, subjektivním vnímání a interpretaci.

V návaznosti na tuto bezprostřední reflexi by pak měla následovat reflexe z předem stanovené perspektivy analýzy. Pozdější (a většinou opakovaná) analýza videozáznamu vyučovací hodiny pomůže učiteli získat potřebný odstup od vlastního vyučování. Učitel se jeho běžné vyučování odcizí a vzniká čas pro hlubší úvahy.

Návodné otázky k provedení první reflexe bezprostředně po vyučovací hodině (dle Artzt, Armour-Thomas 2002):

- Jaké byly původní cíle vyučovací hodiny?
- Jak jste chtěl/a těchto výukových cílů dosáhnout?
- Myslíte si, že jste vašich cílů ve výuce dosáhl/a?
- Srovnejte vaši přípravu na vyučování se skutečným průběhem vyučovací hodiny.
- Vysvětlete některá vaše rozhodnutí, která jste během vyučovací hodiny provedl/a a která vedla k odklonu od vašich původních plánů.
- Reflektujte úlohy, které jste žákům zadal/a (výběr úloh, design úloh, způsob reprezentace matematických obsahů, stupeň obtížnosti/diferenciace atd.).
- Reflektujte vyučovací prostředí, které jste ve vyučovací hodině vytvořil/a (sociální a intelektuální klima v hodině, průběh vyučování, přístup a reakce na (nečekané) výroky žáků, reakce na chyby).
- Reflektujte komunikační a interakční struktury, které ve vyučovací hodině vznikly (interakce žák – učitel, interakce žák – žák, otázky učitele).

Návodné otázky k reflexi osobních pocitů, vnímání a dojmů z dění ve výuce (dle Artzt, Armour-Thomas 2002):

- Popište vaše myšlenky a pocity v různých fázích vyučování.